UNIVERSITY OF AMSTERDAM

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Van de gastredactie

de Bakker, M.; van Nijf, O.

DOI
10.5117/LAM2021.1.002.GAST
Publication date
2021
Document Version
Final published version
Published in
Lampas

Link to publication

Citation for published version (APA):
de Bakker, M., & van Nijf, O. (2021). Van de gastredactie. *Lampas*, *54*(1), 7-9. https://doi.org/10.5117/LAM2021.1.002.GAST

General rights
It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: https://uba.uva.nl/en/contact, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (https://dare.uva.nl)

Download date:15 Nov 2026

Amsterdam University Press

LAMPAS 54.1 (2021) 7-9
HTTPS://DOI.ORG/10.5117/LAM2021.1.001.GAST

Van de gastredactie

Mathieu de Bakker
Griekse en Latijnse Taal en Cultuur, Universiteit van Amsterdam
m.p.debakker@uva.nl

Onno van Nijf
Oude Geschiedenis, Rijksuniversiteit Groningen
o.m.van.nijf@rug.nl

In dit themanummer staat de bestudering van Griekse opschriften in de Oudheid centraal, een discipline die bekendstaat als epigrafie. Griekse inscripties hebben voor ons vooral een documenterende functie. We gebruiken ze om allerlei zaken uit het verleden te achterhalen, zoeken naar verbintenissen met teksten die we via de handschriftelijke overlevering kennen of maken juist kennis met aspecten van de Oudheid waarover we via andere kanalen zelden horen. Maar we mogen niet vergeten dat inscripties in de Oudheid zelf veelal een commemorerende functie hadden. Het betrof dan het openbaar vastleggen van een tekst op onvergankelijk materiaal zodat de inhoud niet verloren ging. De letters werden ingekleurd en soms werd de steen voorzien van een reliëf, afgewerkt met een lijst of anderszins versierd. Dergelijke 'monumentale' inscripties werden duidelijk zichtbaar opgesteld op een centraal gelegen plaats in de stad (zoals de Agora), langs een uitvalsweg of in een heiligdom. In het laatste geval genoot de tekst goddelijke bescherming, bijvoorbeeld omdat het een wijgeschenk betrof of omdat de godheid moest toezien op de eeuwigdurende bekrachtiging van de tekst. Dit doel blijkt expliciet uit talrijke politieke decreten die beginnen met een invocatie (bijvoorbeeld Θεοί, 'goden') en afsluiten met een bepaling dat de tekst ingegraveerd moet worden op steen en vervolgens geplaatst moet worden in een heiligdom.

In dit themanummer besteden we aandacht aan documenterende én commemorerende functies van de epigrafie. Daarbij staat met name (maar niet exclusief) de epigrafie van de stad Athene centraal. Nergens anders zijn zo veel Griekse inscripties gevonden. De stad kent een omvangrijk Epigrafisch Museum, dat mede als onderzoekscentrum dient. Daarnaast

Onno (33265383)
IP: 212.127.206.24

herbergt ze verscheidene nationale instituten met rijke specialistische collecties, zoals de Britse, Franse, Italiaanse en Amerikaanse school en het Nordic Institute, waarin de Scandinavische scholen verenigd zijn. Van deze uitstekende infrastructuur profiteren we tijdens de jaarlijkse OIKOS-cursus Griekse epigrafie voor masterstudenten en promovendi, die al sinds 2008 in samenwerking met het Nederlands Instituut in Athene wordt aangeboden. Het openingsartikel van dit themanummer over opmerkelijke poëtische inscripties in Athene (De Bakker, Koopman, Van Uum en Willigers) komt onder meer voort uit bijdragen van studenten van de cursus van 2012, die zij op ons verzoek hebben herzien.

De volgende bijdragen behandelen enkele belangrijke epigrafische 'genres': het grafschrift (Van Nijf), de ere-inscriptie (Heller) en het religieuze of rituele voorschrift (Peels-Matthey). De auteurs besteden telkens aandacht aan ontwikkelingen door de eeuwen heen en behandelen ook de belangrijkste corpora en secundaire literatuur. Het vijfde, Engelstalige artikel van dit themanummer (Pitt) stelt juist niet-monumentale inscripties (de 'little epigraphy') centraal, bijvoorbeeld inscripties op aardewerk, standaardmaten en gewichten, loden kogels en plaatjes. De laatste twee artikelen bieden een handreiking voor het lezen en bestuderen van inscripties. Eerst zetten we de belangrijkste aspecten van schrift en taal van de epigrafie op een rij (De Bakker). Vervolgens bieden we in de bijdrage 'Saxa loquuntur' inzicht in het omvangrijke heuristische instrumentarium dat we gebruiken bij de bestudering van de epigrafie (Van Nijf).

Voor de meeste inscripties in dit themanummer hebben we gebruikgemaakt van standaardedities, en in het bijzonder van delen I-III van de *Inscriptiones Graecae* (*IG*) met de meeste tot nu toe bekende inscripties uit Attica (zie het artikel 'Saxa loquuntur' voor de volledige verwijzing). Bij het citeren van inscripties hanteren we het sinds 1935 gangbare systeem van de 'Leidse epigrafische conventies'. De belangrijkste symbolen zijn:

[αει]	Lacune, letters zijn aangevuld door uitgever.
[. . .]	Lacune met indicatie van aantal ontbrekende letters (hier drie).
[---]	Lacune, aantal ontbrekende letters onbekend.
α(ει)	Afkorting, uitgeschreven in de uitgave.
<αει>	Letters aangevuld omdat de uitgever veronderstelt dat de oorspronkelijke inscriptie ze abusievelijk weglaat.
{αει}	Letters waarvan de uitgever veronderstelt dat ze overbodig of verkeerd zijn geschreven in de oorspronkelijke inscriptie.
α̣ε̣ι̣	Slecht leesbare letters (bijvoorbeeld door beschadiging).
ȦĖI	Letters leesbaar maar onbegrijpelijk.

Onno (33265383)
IP: 212.127.206.24

⟦αει⟧ *Rasura*: letters zijn in de Oudheid bewust verwijderd.
v / vac. 'vacat': lege ruimte tussen woorden of onderdelen van de inscriptie (meervoud vv.).

Wij hopen van harte dat Lampaslezers aan de hand van dit themanummer nader kennismaken met de epigrafie of hun kennis van dit fascinerende aspect van de Griekse cultuur uitbreiden. De afgelopen jaren hebben we tijdens de epigrafische excursies in Athene veel moois uitgewisseld met en geleerd van onze studenten en collega's. We danken hen allen voor hun inspirerende bijdragen aan deze excursies en hopen met dit nummer nieuwe generaties enthousiast te maken om zich te verdiepen in de Griekse epigrafie.

Onno (33265383)
IP: 212.127.206.24